

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Yıl: 4, Sayı: 11, Haziran 2017, s. 38-54

Erhan GÖRMEZ¹

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN "TELİF HAKKI" KAVRAMI HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ ÜZERİNE BİR DURUM ÇALIŞMASI²

Özet

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin "telif hakkı" kavramı hakkındaki düşüncelerini ortaya koymaktır. Bu çalışmada, nitel veri toplama araçlarından görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümünden 76, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 96 ve Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 85 öğretmen adayı ile araştırmacı tarafından hazırlanan standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formu kullanılarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formunda kullanılan sorular Türkçe Öğretmenliği, Okul Öncesi ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümlerinde derse giren uzman hocaların görüşleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Araştırmada, öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucu elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde: Telif hakkı kavramının ve amaçlarının ne olduğunu bilme, telif hakkı konusunda hassas olduğunu yaptıkları davranışlarla ortaya koyma oranının Türkçe Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinde yüksek olduğu; telif hakkı konusunda hassas olduğunu ifade etme oranının ise Sosyal Bilgiler Öğretmenliği öğrencilerinde biraz daha yüksek olduğu; telif hakkı konusunda hassas olmadıklarını ifade etme ve bunu yaptıkları bazı davranışlarla ortaya koyma oranının Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinde yüksek olduğu; genel olarak telif hakkı ile ilgili tüm konularda tüm bölümlerde cinsiyet açısından önemli bir farklılığın olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Telif Hakkı, Telif hakkının Amaçları, Üniversite Öğrencileri

A CASE STUDY ON THE CONSIDERATION OF THE UNIVERSITY STUDENTS ABOUT THE CONCEPT "COPYRIGHT"

Abstract

The aim of this study is to determine the consideration of the university students about the copyright concept. In this qualitative study, interview method was used to gather required data. The interviews were conducted with teacher candidates from 76 Department of Early Childhood Education, 96 from Social Studies Education Department, 85 from Department of Turkish Education with

¹ Yrd. Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, erhangormez@hotmail.com

² Bu çalışmanın bir bölümü II. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda (Alanya) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Standardized open-ended interview forms developed by the researcher. The questions used in Standardized open-ended interview forms were prepared taking into consideration the notions of the teacher that attended the Department of Early Childhood Education, Social Studies Education Department and Department of Turkish Education. The data gathered through the student's interviews were analysed by applying content analysis method. Having evaluated the research results, it was concluded that the rate of students' knowledge of the concept and purpose of copyright and of their sensitivity about copyright and showing it with their behaviours is higher in the Turkish Education Department students; stating sensitivity about the copyright concept rate is a bit high in Social Studies Education students; the rate of stating not to be sensitive about the copyright and revealing it with their behaviours is higher in Early Childhood Education Department; in general, there isn't a significant difference with gender perspective in all departments related to the concept of copyright.

Keywords: Copyright, The Purpose of Copyright, University Students

GİRİŞ

Bu gün iletişim araçlarının çok yoğun kullanıldığı küresel bir dünyada yaşamaktayız. Her yaşta insan baş döndürücü bir hızla gelişen teknolojik gelişmeleri yakından takip etmekte ve hayatın birçok kademesinde bu teknolojiden yararlanmaktadır. Çevremizde teknolojik araçları kullanarak resim, video, metin gönderme, indirme veya kaydetme gibi uygulamaların çok yoğun bir biçimde yapıldığını görmekteyiz. Tam da bu noktada ortaya çıkan sorun, yukarıda ifade edilen uygulamaların yasal yollardan mı yoksa yasal olmayan yollardan mı yapıldığıdır. Yasal olmayan durumların önüne geçmek için hem eseri hem de eser sahibini koruyan birtakım yasal düzenlemeler söz konusudur. Bu düzenlemelerin esasını telif hakkı yasası oluşturmaktadır.

Kelime İngilizcede copyright yani çoğaltma hakkı, Fransızcada Droits d'auteurs yani yazar hakkı olarak ifade edilen bu kavram, Türk Dil Kurumu'nun sözlüğünde "Bir fikir veya sanat eserini yaratan kişinin, bu eserden doğan haklarının hepsi, yazar hakkı", hukuk sözlüklerinde ise "yazar hakkı; bir düşünsel eser yaratan kişinin o yapıt dolayısıyla sahip olduğu hak" olarak tanımlanmaktadır. Kavram Türk doktrininde kimi yazarlarca "sadece fikir ve sanat eserleri üzerindeki haklar", kimi yazarlarca da sadece edebi eserlere ilişkin haklar olarak tanımlanırken, İngiliz doktrininde "1988 tarihli, telif, tasarımlar ve patentler yasasında belirli bazı eser türlerinde bulunan bir mülkiyet hakkı", WIPO (Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü) tarafından da "telif hakkı edebi ve sanatsal eserleri için eseri yaratan kişilere verilen hakları tanımlayan hukuki terim" olarak tanımlanmıştır (Akt: Akaydın, 2005, s. 5).

Bir çalışmanın telif hakkından yararlanabilmesi için o çalışmanın ilk ve orijinal olması gerekir. Orijinalliğin ne olması gerektiğiyle ilgili ne bir fikir birliği ne de bir evrensel standart vardır. Kabaca ülkeler iki kategoriye ayrılmışlardır. Örfi hukukun baskın olduğu ülkelerde mahkemeler eser sahibinden orijinal olarak nitelendirilen çalışma hakkındaki beceri, emek ve düşüncelerini ortaya koymalarını isterler (bu "alın teri" teorisi olarak ifade edilir). Medeni hukukla yönetilen ülkelerin mahkemeleri ise bir çalışmanın orijinal olabilmesi için eser sahibinin bireysel kişiliğini yansıtmaması gerektiğini vurgulamaktalar. Sadece beceri, emek ve düşünceyi ortaya koymak yeterli değildir: eser sahibi aynı zamanda yaratıcılığını da sergilemelidir. Farklı değerlendirmeler farklı sonuçlara yol açar, örfi mahkemelerin orijinallikle ilgili değerlendirmelerde daha az katı oldukları gibi. Bu nedenle medeni hukukun olduğu bir ülkede bir çalışma yaratıcı yönünün eksik olmasından dolayı orijinal bir çalışma olarak

nitelendirilmezken, örfi hukukun olduğu bir ülkede eser sahibinin yeterli derecede yetenek, emek ve düşünce davranışları sergilemesi eserin orijinalliği için yeterlidir.

Telif hakkı kişisel ve toplumsal olmak üzere iki amaca hizmet etmektedir. Kişisel amacı, yaratıcı eser sahiplerini telif hakkı aracılığıyla ödüllendirmek ve daha fazla fikir ve sanat eseri üretimini özendirmeektir. Toplumsal amacı ise, özgün ve yaratıcı eserleri belirli bir süre geçtikten sonra tüm toplumun yararlanmasına sunmaktır. Bu amaçlar doğrultusunda telif hakkı yasaları hangi eserin korunup hangilerinin korunmadığını tanımlar, eser sahiplerinin ve kullanıcıların haklarını düzenler ve eser sahipleriyle kullanıcılar arasında bir denge kurar (Tonta, 2003, s. 81). Aynı zamanda telif hakkı yasaları, genelde eser sahibinin "manevi hakları" olarak ifade edilen daha çok kişisel nitelikteki çıkarları da koruma altına alır. Bu haklar eser sahibinin kendi çalışmalarına hükmetme imkanı tanır. Her türlü bilim, edebiyat veya sanat eserlerinden meydana gelen maddi ve manevi menfaatlerin korunması da İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi (1948) ve Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi (1966) kapsamında bir insan hakkı olarak kabul edilmektedir. Telif hakkı sadece eser sahibinin bireysel haklarını korumayı amaçlamaz, o aynı zamanda bilgiye erişmeye çalışan kullanıcıların ve toplumun ihtiyaçlarını da hesaba katar. Telif hakkı yasalarının, hem eseri ortaya koyanın hem de eserden istifade eden kişinin haklarını korumaya dönük bir sistem olduğu ne yazık ki tam anlamıyla anlaşılabilir bir durum değildir. Bu çalışmada telif hakkı kavramının üniversite öğrencileri tarafından ne kadar anlaşıldığını ve gündelik yaşantıları içinde telif hakkı yasalarına ne kadar uyduklarını yine onların görüşlerine başvurarak ortaya koymaya çalışmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinin "telif hakkı" kavramı hakkındaki düşüncelerini ve hassasiyet düzeylerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Telif hakkı kavramının ne olduğu hakkında üniversite öğrencilerinin görüşleri bakımından bir fark var mıdır?
2. Telif hakkı kavramının amaçları hakkında üniversite öğrencilerinin görüşleri bakımından aralarında bir fark var mıdır?
3. Telif hakkı konusundaki hassasiyetleri bakımından üniversite öğrencileri arasında bir fark var mıdır?
4. Telif hakkı konusunda hassas olduğunu gösteren davranışlar bakımından üniversite öğrencileri arasında bir fark var mıdır?
5. Telif hakkı konusunda hassas olunmadığını gösteren davranışlar bakımından üniversite öğrencileri arasında bir fark var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, örnek olay çalışması deseninde, nitel bir çalışmadır. Yıldırım ve Şimşek (2011) nitel araştırmayı, "gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir

biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlamaktadırlar.

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden biri olan örnek olay (case study) stratejisinden faydalanılmıştır. Durum çalışmaları, farklı sosyal olguları betimlemek, açıklamak ve değerlendirmek amacıyla yapılmaktadır. Bu nedenle durum çalışmasıyla bir olgu betimlenebilir, açıklanabilir ve değerlendirilebilir. Çalışmamızda üniversite öğrencilerinin telif hakkı kavramı hakkındaki düşünceleri değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evrenini 2015-2016 öğretim yılında Van Yüzüncü Yıl üniversitesinde Türkçe Öğretmenliği Bölümünde, Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümünde ve Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören toplam 810 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu da, aynı öğretim yılı içerisinde öğrenim gören Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümünden 76, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 96 ve Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 85 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubunun seçiminde olasılıklı olmayan örnekleme yönteminden amaçlı ve yargıya dayalı örnekleme çeşidinden faydalanılmıştır. Olasılığa dayalı olmayan örnekleme ise, evrende yer alan bazı elemanların örnekleme yer alma şansları diğerlerinden daha yüksektir veya düşüktür (Altunışık vd., 2002). Araştırmanın çalışma grubu, araştırma problemlerine cevap vereceği düşünülen öğrencilerden seçilmeye çalışılmıştır.

Tablo 1. Kız ve Erkek Öğrenci Sayılarına Göre Araştırma Evreni ve Çalışma Grubu

Bölümler	Araştırma Evreni		Çalışma Grubu	
	Cinsiyet		Cinsiyet	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Okul Öncesi Öğret.	195	97	64	12
Sosyal Bilgiler Öğret.	104	179	39	57
Türkçe Öğret.	94	141	44	41
Toplam	393	417	147	110

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak görüşme yöntemi türlerinden biri olan standartlaştırılmış açık uçlu görüşme türünden faydalanılmıştır. Formun hazırlanmasında Türkçe Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümlerinde görev yapan hocaların da görüşlerine başvurulmuştur. Uzman görüşlerinden elde edilen dönütlere göre gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra, görüşme formuna son şekil verilmiştir (EK-2). Standartlaştırılmış açık uçlu görüşme, dikkatlice yazılmış ve belirli sıraya konmuş bir dizi sorudan oluşur ve her görüşülen bireye bu sorular aynı tarzda ve sırada sorulur. Araştırma kapsamında toplam 247 öğretmen adayı ile araştırmacı tarafından hazırlanan standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formu kullanılarak görüşme gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada veriler nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan ‘görüşme’ yöntemi çeşitlerinden "Standartlaştırılmış Açık Uçlu Görüşme Formu" aracılığı ile toplanmıştır. Öğrenci görüşmelerinden elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. İçerik

analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çerçevede içerik analizi yoluyla veriler tanımlanmaya ve verilerin içinde saklı olabilecek gerçekler ortaya çıkarmaya çalışılmıştır. İçerik analizini oluşturan bölümlerde yapılanları incelediğimizde:

Verilerin Kodlanması: Öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda ulaşılan kod ve temalar EK-1’de verilmiştir. Öğrencilerle yaptığımız görüşmede alt problemleri dikkate aldığımızda verilerden toplam 21 koda ulaşılmıştır. Her kod ilgili olduğu tema başlığının altında verilmeye çalışılmıştır.

Temaların Bulunması: Çıkan kodlardan yola çıkarak verileri genel düzeyde açıklayabilen ve kodları belirli kategorilerde toplayan temalara ulaşılmıştır. Öğrencilerle yaptığımız görüşmede alt problemleri dikkate aldığımızda verilerden toplam 6 temaya ulaşılmıştır.

Kodların ve Temaların Düzenlenmesi: Öğrencilerle yaptığımız görüşmede ulaşılan toplam 21 kod, yine belirlenen 6 temaya bölüştürülmüştür.

Bulguların Yorumlanması: Bu son aşamada topladığımız verilere anlam kazandırmak, bulgular arasındaki ilişkileri açıklamak, neden- sonuç ilişkilerini belirtmek, bulgulardan bir takım sonuçlar çıkarmak ve elde edilen sonuçların önemini ortaya koymak için kapsamlı yorumlar yapmaya çalışılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda elde edilen bulgular çözümlenerek yorumlanmıştır.

Problem 1: "Telif hakkı" kavramının ne olduğunu biliyor musunuz? Kısaca açıkla mısınız?

Tablo. 2 Telif Hakkı Kavramının Ne Olduğu İle İlgili İfadeler

Kodlar	Bölümler	Cinsiyet	Toplam
Hayır bilmiyorum	<i>Okul</i>	2e	5
	<i>Öncesi</i>	3k	
	Sosyal	3e	5
	B.Ö.	2k	
Yasa dışı yollarla başkasının malını sahiplenmek	Türkçe	3e	7
	Ö.	4k	
	<i>Okul</i>	-	1
	<i>Öncesi.</i>	1k	
	Sosyal	5k	7
	B.Ö.	2e	
	Türkçe	4e	9
	Ö.	5k	

Eser koruma	<i>Okul Öncesi</i>	8e 14k	22
	Sosyal B.Ö.	26e 8k	34
	Türkçe Ö.	16e 22k	28
Eser sahibine verilen yetki	<i>Okul Öncesi</i>	8e 19k	27
	Sosyal B.Ö.	30e 15k	45
	Türkçe Ö.	14e 18k	32
İsim hakkı	<i>Okul Öncesi</i>	8e 12k	20
	Sosyal B.Ö.	4e 1k	5
	Türkçe Ö.	14e 16k	30

Tablo 2'yi incelediğimizde "Telif hakkı nedir?" sorusuna *Hayır bilmiyorum* cevabını veren Okul Öncesi (OÖB) Bölümünden 3 kız, 2 erkek toplam 5 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden (SBÖB) 2 kız, 3 erkek toplam 5 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden (TÖB) 3 erkek, 4 kız toplam 7 kişi; *Yasa dışı yollarla başkasının malını sahiplenmek* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden sadece 1 kız; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 5 kız, 2 erkek toplam 7 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 4 erkek, 5 kız toplam 9 kişi; *Eseri koruma* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 14 kız, 8 erkek toplam 22 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 8 kız, 26 erkek toplam 34 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 16 erkek, 22 kız toplam 38 kişi; *Eser sahibine verilen yetki* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 19 kız, 8 erkek toplam 27 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 15 kız, 30 erkek toplam 45 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 14 erkek, 18 kız toplam 32 kişi; *İsim hakkı* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 12 kız, 8 erkek toplam 20 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 1 kız, 4 erkek toplam 5 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 14 erkek, 16 kız toplam 30 kişi olduğu görülmektedir. Telif hakkı kavramının ne olduğunu bilmeyen öğrenci sayısının 7 öğrenci ile Türkçe Öğretmenliği bölümünde daha fazla olduğunu, diğer iki bölümde de bu sayının (5 kişi) eşit olduğunu görmekteyiz. Telif hakkı kavramını "*eser koruma, eser sahibine verilen yetki ve isim hakkı*" gibi

doğru tanımına yakın kavramlarla niteleyen öğrencilerin sırasıyla en fazla Türkçe Öğretmenliği bölümünden (44 erkek + 56 kız), Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden (60 erkek + 24 kız) ve Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümünden (24 erkek + 45 kız) olduğunu görmekteyiz. Telif hakkı kavramının ne olduğunu bilme durumu bakımından da cinsiyetlere göre fazla bir farkın olmadığı görülmektedir (128 erkek, 125 kız öğrenci). Genel olarak her üç bölümde okuyan öğrencilerin telif hakkı kavramının ne olduğunu bildikleri ve bu kavramı “eser koruma”, “eser sahibine verilen yetki” ve “isim hakkı” gibi ifadelerle açıkladıkları görülmektedir.

Problem 2: "Telif Hakkı" kavramının amaçları hakkında bilginiz var mı? Varsa kısaca açıklar mısınız?

Tablo 3. Telif Hakkı Kavramının Amaçları İle İlgili İfadeler

Kodlar	Bölümler	Cinsiyet	Toplam
Maddi ve manevi hakları belirleme	<i>Okul</i>	2e	3
	<i>Öncesi</i>	1k	
	Sosyal B.Ö.	4e 1k	5
	Türkçe Ö.	2e 3k	5
Maddi ve manevi hakları koruma	<i>Okul</i>	29k	38
	<i>Öncesi</i>	9e	
	Sosyal B.Ö.	24e 12k	36
	Türkçe Ö.	21e 28k	49
Korsanı engelleme	<i>Okul</i>	6e	20
	<i>Öncesi</i>	14k	
	Sosyal B.Ö.	17e 14k	31
	Türkçe Ö.	8e 16k	24
Emeğe saygı	<i>Okul</i>	7e	22
	<i>Öncesi</i>	15k	
	Sosyal B.Ö.	14e 6k	20
	Türkçe Ö.	13e	28

		15k	
Yasal yaptırımları belirleme	<i>Okul Öncesi</i>	2e 1k	3
	Sosyal B.Ö.	1e 1k	2
	Türkçe Ö.	- 1k	1

Tablo 3'ü incelediğimizde "Telif Hakkı" kavramının amaçları hakkında bilginiz var mı?" sorusuna *Maddi ve manevi hakları belirleme* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 1 kız, 2 erkek toplam 3 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 1 kız, 4 erkek toplam 5 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 2 erkek, 3 kız toplam 5 kişi; *Maddi ve manevi hakları koruma* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 29 kız, 9 erkek toplam 38 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 12 kız, 24 erkek toplam 36 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 21 erkek, 28 kız toplam 49 kişi; *Korsanı engelleme* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 14 kız, 6 erkek toplam 20 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 14 kız, 17 erkek toplam 31 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 8 erkek, 16 kız toplam 24 kişi; *Emeğe saygı* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 15 kız, 7 erkek toplam 22 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 6 kız, 14 erkek toplam 20 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 13 erkek, 15 kız toplam 28 kişi; *Yasal yaptırımları belirleme* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 1 kız, 2 erkek toplam 3 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 1 kız, 1 erkek toplam 2 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden sadece 1 kız olduğu görülmektedir. Telif hakkının amaçlarını "*Maddi ve manevi hakları belirleme, Maddi ve manevi hakları koruma, Korsanı engelleme, Emeğe saygı, Yasal yaptırımları belirleme*" şeklinde niteleyen öğrencilerin sırasıyla en fazla Türkçe Öğretmenliği bölümünde (44 erkek + 63 kız), sonra Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünde (60 erkek + 34 kız) ve son olarak Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümünde (26 erkek + 60 kız) olduğunu görmekteyiz. Telif hakkının amaçları konusunda Türkçe ve Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde okuyan kız öğrencilerin verdiği cevapların benzerlik ve sayısal oranın birbirine yakın olduğunu, bunu Sosyal Bilgiler Bölümünde okuyan kız öğrencilerin takip ettiğini, erkek öğrenciler açısından verilen cevap ve sayısal oranın Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünde fazla olduğunu, bunu sırasıyla Türkçe Öğretmenliği Bölümü ve Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümünün takip ettiğini görmekteyiz. Genel olarak her üç bölümde öğrenim gören öğrencilerin telif hakkı kavramının amaçları hakkında bilgi sahibi oldukları ve telif hakkı kavramının amacını "Maddi ve manevi hakları koruma, Korsanı engelleme, Emeğe saygı" gibi ifadelerle açıkladıkları görülmektedir.

Problem 3a: Telif hakkı konusunda ne kadar hassasınız? Hiç hassas değilim. Çünkü;

Tablo 4. Telif Hakkı Konusunda Hassas Olunmamasının Nedenleri

Kodlar	Bölümler	Cinsiyet	Toplam
	<i>Okul Öncesi</i>	10e 20k	30

Orijinal ürünler çok pahalı	Sosyal B.Ö.	15e 9k	24
	Türkçe Ö.	13e 10k	23
Orijinal ürünleri temin etmek zor	<i>Okul Öncesi</i>	2e 8k	10
	Sosyal B.Ö.	2e 2k	4
Ülkemizde konuyla ilgili çok ciddi bir yaptırım yok	Türkçe Ö.	4e 3k	7
	<i>Okul Öncesi</i>	2e 4k	6
	Sosyal B.Ö.	2e 1k	3
	Türkçe Ö.	2e 1k	3

Tablo 3a'yı incelediğimizde "Telif hakkı konusunda ne kadar hassasınız? Hiç hassas değilim. Çünkü"; *Orijinal ürünler çok pahalı* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 20 kız, 10 erkek toplam 30 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 9 kız, 15 erkek toplam 24 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 13 erkek, 10 kız toplam 23 kişi; *Orijinal ürünleri temin etmek zor* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 8 kız, 2 erkek toplam 10 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 2 kız, 2 erkek toplam 4 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 4 erkek, 3 kız toplam 7 kişi; *Ülkemizde konuyla ilgili çok ciddi bir yaptırım yok* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 4 kız, 2 erkek toplam 6 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 1 kız, 2 erkek toplam 3 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 2 erkek, 1 kız toplam 3 kişi olduğu görülmektedir. Telif hakkı konusunda "*Orijinal ürünler çok pahalı, Orijinal ürünleri temin etmek zor, Ülkemizde konuyla ilgili çok ciddi bir yaptırım yok*" gibi nedenlerle hassas olmadığını ifade eden öğrencilerin en fazla OÖB'den (46), sonra TÖB (33) ve son olarak da SBÖB'den (31) öğrencilerin olduğunu görmekteyiz. Cinsiyet bakımından incelediğimizde kız öğrencilerin hassas olma durumlarının erkek öğrencilere göre biraz daha az olduğu, hassas olmama durumunun kız öğrenciler açısından en fazla OÖB, sonra TÖB ve son olarak SBÖB'nün olduğunu görmekteyiz. Erkek öğrenciler açısından da hassas olmama durumunun SBÖB ve TÖB açısından eşit olduğu görülmektedir. Genel olarak her üç bölümde okuyan öğrencilerin telif hakkı konusunda çok hassas olmadıkları bunun gerekçesi olarak da "orijinal ürünlerin çok pahalı olması" ifadesini kullandıkları görülmektedir.

Problem 3b: Telif Hakkı Konusunda Çok Hassasım çünkü;

Tablo 5. Telif Hakkı Konusunda Hassas Olmanın Nedenleri

Kodlar	Bölümler	Cinsiyet	Toplam
Kul hakkı olduğu için	<i>Okul</i>	7e	13
	<i>Öncesi</i>	6k	
	Sosyal B.Ö.	9e 6k	15
Yasal olmadığı için	Türkçe Ö.	5e 4k	9
	<i>Okul</i>	3k	3
	<i>Öncesi</i>	-	
Hırsızlık olarak görürüm	Sosyal B.Ö.	5e 2k	7
	Türkçe Ö.	- 2k	2
	<i>Okul</i>	1e	12
<i>Öncesi</i>	11k		
Emeğe saygısızlık olarak görürüm	Sosyal B.Ö.	2e 3k	5
	Türkçe Ö.	1e 8k	9
	<i>Okul</i>	7e	20
<i>Öncesi</i>	13k		
Emeğe saygısızlık olarak görürüm	Sosyal B.Ö.	13e 12k	25
	Türkçe Ö.	12e 18k	30

Tablo 5'i incelediğimizde "Telif hakkı konusunda ne kadar hassasınız? Çok hassasım. Çünkü", *Kul hakkı olduğu için* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 6 kız, 7 erkek toplam 13 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 6 kız, 9 erkek toplam 15 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 5 erkek, 4 kız toplam 9 kişi; *Yasal olmadığı için* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden sadece 3 kız; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 2 kız, 5 erkek toplam 7 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden sadece 2 kız; *Hırsızlık olarak görürüm* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 11 kız, 1 erkek toplam 12 kişi; Sosyal Bilgiler

Öğretmenliği Bölümünden 3 kız, 2 erkek toplam 5 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 1 erkek, 8 kız toplam 9 kişi; *Emeğe saygısızlık olarak görürüm* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 13 kız, 7 erkek toplam 20 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 12 kız, 13 erkek toplam 25 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 12 erkek, 18 kız toplam 30 kişi olduğu görülmektedir. Telif hakkı konusunda " *Kul hakkı olduğu için, Yasal olmadığı için, Hırsızlık olarak görürüm, Emeğe saygısızlık olarak görürüm* " gibi nedenlerle hassas olduğunu ifade eden öğrencilerin en fazla SBÖB 'den (52), sonra TÖB (50) ve son olarak da OÖB'den (48) öğrencilerin olduğunu görmekteyiz. Cinsiyet bakımından da genelde kız öğrencilerin hassas olma durumlarının erkek öğrencilere göre daha fazla olduğunu, bu oranın en fazla OÖB'den 33 kız öğrenci, bunu SBÖB'den 23, TÖB'den 22 kız öğrencinin takip ettiğini; bölümlerden en hassas olduğunu ifade eden erkek öğrencilerin SBÖB (29), TÖB (18) ve OÖB (15) olduğunu görmekteyiz. Her üç bölümde öğrenim gören ve telif hakkı konusunda hassas olan öğrencilerin de buna gerekçe olarak "Emeğe saygısızlık olarak görmek" ifadesini kullandıkları görülmektedir.

Problem 4: Telif hakkı konusundaki hassasiyetinizi ortaya koyan davranışlarınız nelerdir?

Tablo 6. Telif Hakkı Konusunda Hassas Olunduğunu Gösteren Davranışlar

Kodlar	Bölümler	Cinsiyet	Toplam
Eser sahibine destek olmak	<i>Okul</i>	2e	5
	<i>Öncesi</i>	3k	
	Sosyal B.Ö.	6e	11
		5k	
	Türkçe Ö.	3e	6
		3k	
Orijinal ürün almak	<i>Okul</i>	3e	24
	<i>Öncesi</i>	21k	
	Sosyal B.Ö.	17e	24
		7k	
	Türkçe Ö.	11e	33
		22k	
Korsana tepki göstermek	<i>Okul</i>	4e	13
	<i>Öncesi</i>	9k	
	Sosyal B.Ö.	4e	10
		6k	
	Türkçe Ö.	4e	11
		7k	

Tablo 6'yı incelediğimizde " Telif hakkı konusundaki hassasiyetinizi ortaya koyan davranışlarınız nelerdir?" sorusuna *Eser sahibine destek olmak* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 3 kız, 2 erkek toplam 5 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 5 kız, 6 erkek toplam 11 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 3 erkek, 3 kız toplam 6 kişi; *Orijinal ürün almak* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 21 kız, 3 erkek toplam 24 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 7 kız, 17 erkek toplam 24 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 11 erkek, 22 kız toplam 33 kişi; *Korsana tepki göstermek* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 9 kız, 4 erkek toplam 13 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 6 kız, 4 erkek toplam 10 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 4 erkek, 7 kız toplam 11 kişi olduğu görülmektedir. TÖB'den 50 öğrenci, SBÖB'de 45 ve OÖB'de ise 42 öğrenci telif hakkı konusundaki hassasiyetini "*eser sahibine destek olmak, orijinal ürün almak, korsana tepki göstermek*" şeklinde davranışlar sergileyerek gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Genel olarak bu davranışları sergileme oranının kız öğrencilerde daha fazla olduğunu görmekteyiz. Bölümler bazında incelediğimizde OÖB'de okuyan kız öğrencilerin bu davranışları sergileme oranının daha yüksek olduğunu, bunu sırasıyla TÖB ve SBÖB takip etmektedir. Erkek öğrenciler açısından da bu oran SBÖB'de en yüksek, bunu sırasıyla TÖB ve OÖB takip etmektedir. Her üç bölümde öğrenim gören ve telif hakkı konusunda duyarlı olan öğrencilerin hassasiyetlerini "orijinal ürün alarak ortaya koymak" şeklinde ifade ettikleri görülmektedir.

Problem 5: Telif hakkı konusunda çok da hassas olmadığınızı ortaya koyan davranışlarınız nelerdir?

Tablo 7. Telif Hakkı Konusunda Hassas Olunmadığını Gösteren Davranışlar

Kodlar	Bölümler	Cinsiyet	Toplam
Yasal olmayan yollardan eserin satın alınması /çoğaltılması/indirilmesi/izlenmesi	Okul Öncesi	11e	39
		28k	
	Sosyal B.Ö.	19e	31
		12k	
	Türkçe Ö.	22e	36
		14k	

Tablo 7'yi incelediğimizde "Telif hakkı konusunda çok da hassas olmadığınızı ortaya koyan davranışlarınız nelerdir?" sorusuna *Yasal olmayan yollardan eserin satın alınması/çoğaltılması/indirilmesi/izlenmesi* cevabını veren Okul Öncesi Bölümünden 28 kız, 11 erkek toplam 39 kişi; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümünden 12 kız, 19 erkek toplam 31 kişi; Türkçe Öğretmenliği Bölümünden 22 erkek, 14 kız toplam 36 kişi olduğu görülmektedir. Telif hakkı konusunda hassas olunmadığını "*Yasal olmayan yollardan eserin satın alınması/çoğaltılması/indirilmesi/izlenilmesi vb.*" davranışlarla gösterdiklerini ifade etme durumu bakımından OÖB'de 39, TÖB'de 36 öğrenci, SBÖB'de ise 31 öğrenci olduğu görülmektedir. Genel olarak bu davranışları sergileme oranının kız öğrencilerde daha fazla olduğunu görmekteyiz. Bölümler bazında incelediğimizde OÖB'de okuyan kız öğrencilerin bu davranışları sergileme oranının daha yüksek olduğunu, bunu sırasıyla TÖB ve SBÖB takip etmektedir. Erkek öğrenciler açısından da bu oran TÖB'de en yüksek, bunu sırasıyla SBÖB ve

OÖB takip etmektedir. Her üç bölümde öğrenim gören ve telif hakkı konusunda duyarlı olmayan öğrencilerin bu durumu “Yasal olmayan yollardan eserin satın alınması/çoğaltılması/indirilmesi/izlenmesi” gibi davranışlarla ortaya koydukları görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Birinci alt problemin sonuçlarını incelediğimizde, telif hakkı kavramının ne olduğunu bilme konusunda bölümler bazında çok az bir farkın olduğu ve öğrencilerin telif hakkı kavramını genel olarak "*eser koruma, eser sahibine verilen yetki ve isim hakkı*" gibi doğru tanımına yakın kavramlarla açıkladığını görmekteyiz. Türkiye'de telif hakkı kavramından çok "korsan" kelimesinin kullanıldığını görmekteyiz. 19 Mart-10 Nisan 2010 tarihleri arasında Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi tarafından, korsan satışların yoğunlukta olduğu cazibe merkezlerinin esas alındığı 16 ilde (Ankara, İstanbul, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Erzurum, Adana, Eskişehir, Mersin, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Nevşehir, Sakarya ve Trabzon) 15-49 yaş arası 2 bin 466 denekle yüz yüze görüşülerek gerçekleştirilen kamuoyu araştırması korsanın yasadışı bir iş olduğunun denekler tarafından bilindiğini ortaya koymaktadır (Bostancı vd., 2010). Bu sonuç genelde toplum olarak telif hakkı kavramının ne olduğunu ve onu ihlal etmenin suç olduğunu bildiğimizi ortaya koymaktadır. Yine aynı araştırma, ankete katılanların yarıdan fazlasının, korsan yayın ile orijinalini birbirinden ayırmak için "**bandrol**"e dikkat ettiğine dikkat çekmektedir.

İkinci alt problemin sonuçlarını incelediğimizde Telif hakkının amaçlarının ne olduğunu bilme konusunda bölümler bazında çok az bir farkın olduğu ve öğrencilerin genelde telif hakkının amaçlarını "*Maddi ve manevi hakları belirleme, Maddi ve manevi hakları koruma, Korsanı engelleme, Emeğe saygı, Yasal yaptırımları belirleme*" gibi kavramlarla açıkladığını görmekteyiz. Bu sonuç yukarıda yapılan araştırmanın sonuçlarıyla da uyumluluk göstermektedir. Araştırma, Türkiye'de "**korsan**" ürün tüketiminin büyük rağbet gördüğünü, korsan ürün kullanımının yol açtığı sonuçlarla ilgili oldukça yüksek bir bilinç düzeyine sahip olduğumuzu ortaya koymaktadır. Korsan tüketim yapan vatandaşların büyük çoğunluğunun, bu ürünlerin en çok eser sahiplerine ve üretim sürecinde görev alan kişilere zarar verdiğini bildiklerine dikkat çekmektedir (Bostancı vd., 2010). Bu sonuçlardan hareketle insanımızın genelde telif hakkı kavramının amaçları konusunda bilgi sahibi olduğu çıkarımında bulunabiliriz.

Üçüncü alt problemin birinci maddesi ile ilgili sonuçları incelediğimizde, "*Orijinal ürünler çok pahalı, Orijinal ürünleri temin etmek zor, Ülkemizde konuyla ilgili çok ciddi bir yaptırım yok*" gibi nedenlerden dolayı telif hakkı konusuna hassas olmadığını ifade eden öğrencilerin sayısının az da olsa Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü'nde fazla olduğunu, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrenciler arasında fazla bir farkın olmadığı görülmektedir. Benzer bir sonuca da Gazi Üniversitesinin yukarıda değindiğimiz Kamuoyu araştırmasında ulaşılmıştır. Bu araştırma, korsan ürünlere gösterilen ilginin en büyük nedeninin "**ekonomik**" olduğunu; vatandaşların yaklaşık yüzde 70'inin, "**ucuz**" olduğu için korsan ürünleri satın almayı tercih ettiğini; Türk insanın, kitap, film ve müzik ürünlerine yüksek miktarda para harcamak istemediğini; okuyucu, dinleyici ve izleyicilerin, korsan ürünlerle orijinal ürün arasında "**ciddi**" bir fark görmediğini; katılımcıların önemli bir kesiminin devletin korsan tüketime karşı yaptırımlarının yetersiz olduğu görüşünü savunduğunu ortaya koymaktadır (Bostancı vd., 2010). Üçüncü alt problemin ikinci maddesi ile ilgili sonuçları

incelediğimizde, Telif hakkı konusunda hassas olduğunu "*Kul hakkı olduğu için, Yasal olmadığı için, Hırsızlık olarak görürüm, Emeğe saygısızlık olarak görürüm*" gibi nedenlere dayandıran öğrenciler arasında bölüm bazında fazla bir farkın olmadığı görülmektedir. Kariş'in (2015) 245 öğretmen adayının katılımıyla gerçekleştirdiği 'Öğretmen Adaylarının Korsan Üretime İlişkin Metaforik Algıları' konulu araştırmasında öğretmen adaylarının korsan üretimini başkalarının hakkını çalmak olarak (% 47), başkalarının sırtından geçinmek olarak (% 7), toplumsal bir hastalık olarak (% 7), etik olmayan bir durum olarak (% 11), yansıma bir ürün olarak (% 4,5), değersiz bir nesne olarak (% 11), sık rastlanan, giderek yaygınlaşan bir durum olarak (% 6), ihtiyaç duyulan bir durum olarak görmektedir (% 4), sistemin doğal sonucu olarak (% 2,4) gördüklerini ortaya koymaktadır.

Dördüncü alt problemi incelediğimizde telif hakkı konusundaki hassasiyetini "*eser sahibine destek olmak, orijinal ürün almak, korsana tepki göstermek*" şeklinde ifaden öğrencilerin sayılarında fazla bir fark olmadığı görülmemektedir. Telif hakkı veya korsan konularında toplum olarak hassas bir tavır sergilemenin ekonomik koşullar ve eğitilmiş olmakla önemli bir ilişkisi bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar da bunu desteklemektedir. "Sahtecilik ve Korsanla Mücadele İçin İş Dünyası Hareketi" raporu Türkiye'de ilaçtan gıdaya, kozmetikten elektronik eşyaya kadar sahte ve korsan ürün pazarının 10.8 milyar dolara ulaştığını, bu rakamla sahtecilik ve korsan ürünlerinde Türkiye'nin, Çin'in ardında ikinci sırada yer aldığına dikkat çekmektedir. Yaşar Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mustafa Ruhan Erdem de, Türkiye'de mevcut yasaların yeterli ve caydırıcı olduğuna dikkat çekerek, "*Çin'de idam cezası var ama dünya birincisi. Bu sorun kanunla çözülmez. Sorunu ekonomik ve kültürel nedenlerde aramak lazım. Sorunun temeli vergi ödeme bilinciyle, eğitimle alakalı*" şeklinde bir beyanda bulunmuştur (Yeniasir.com, 2015).

Beşinci alt problemi incelediğimizde öğretmen adaylarının telif hakkı konusunda hassas olmadıklarını 'Yasal olmayan yollardan eserin satın almak/çoğaltmak/indirmek/izlenilmek vb.' gibi davranışlarla sergilediklerini ifade etmişlerdir. Konuyla ilgili olarak Bostancı vd. (2010) 16 ilde yaptığı araştırma: "Ankete katılanların "korsan" denildiğinde ilk aklına gelen sektörün film sektör olduğunu, bunu, müzik ve kitap sektörünün takip ettiğini; Korsan kitapları büyük oranda erkeklerin tercih ettiğini, kadınların genellikle kitapçevlerinden alışveriş yaptığını; Sokak aralarında kurulan korsan tezgahlarından kitap alanların çoğunluğunu işsizlerin, öğrencilerin, esnafın ve işçilerin oluşturduğunu; Türk insanın, korsan ürünlerin en fazla eser sahibine, daha sonra da eserin yapımcılarına zarar verdiğini düşündüğünü ancak korsan ürün satın almaktan da geri kalmadığını ve kadınların "korsan"ı yasadışı görürken, erkeklerin "girişimci" bir faaliyet olarak değerlendirdiği" sonuçlarına ulaşmıştır. Ericsson'un 2006 yılında internet erişimine sahip Türkler arasında yaptığı araştırma sonucu da Türklerin internete erişimi istemelerin nedenlerinin akrabalar ve arkadaşlarla haberleşmek (%58'), arkadaşlarının çoğunun zaten internette olması (%38) ve film ve müzik indirmek (%36) olduğunu; film ve müzik kaynaklarının çoğunluğunun yasal olmayan içerik paylaşım siteleri olduğunu göstermiştir (Ağar, 2007).

Araştırma sonucunda ortaya çıkan sonuçlara göre öneriler:

- Eğitim fakültelerinde öğrenimlerine devam eden öğretmen adaylarına, telif hakkı, korsan, intihal gibi kavramlar hakkında detaylı bilgiler veren konferanslar düzenlenebilir yada mevcut eğitim fakültesi müfredatına konuya uygun bir ders konulabilir.

- Konuya duyarlı olan gelişmiş ülkelerin telif hakkı, korsan, intihal gibi konularda nasıl bir sistem izledikleri ile ilgili bilgilendirmeler yapılabilir.
- Öğretmenlik mesleğine atılacak adaylara konunun önemini farklı yaş grubundaki çocuklara nasıl anlatacakları ile ilgili uzmanlar tarafından bilgilendirme çalışmaları yapılabilir.
- Telif hakkı, korsan veya intihal gibi konularla alakalı yasal yaptırımların ne olduğu ile ilgili öğrenciler bilgilendirilebilir.
- Üniversitelerde özellikle fotokopi çekim yerlerinde yasal olmayan çoğaltmalar konusunda kişileri bilgilendirici faaliyetler yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Ağar, A.,(2007). “ İnternet Alanında Yeni İş Modelleri”, *Günümüzde ve Gelecekte Müzik Alanında Toplu Hak Yönetimi Sempozyumu*, 23-24 Kasım 2007 İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Akaydın, C., C. (2005). İnternet Üzerinden Telif Hakkı İhlalleri (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Bostancı, N., Biber, A., Yaşın, C., Damlapınar, Z., Gölönü, S., Işık, U. ve Dönmez, H., (2010). *Korsan Üretime İlişkin Toplumsal Algı Araştırması*. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi, Ankara
- Karip, F. (2015) Öğretmen Adaylarının Korsan Üretime İlişkin Metaforik Algıları. *Araştırma Makalesi*, 1(1). <file:///C:/Users/erhan/Downloads/5000136456-5000214929-1-PB.pdf>
- Korsan ve Kaçak Ürünlerin Faturası 20 Milyarı Geçti, 2015.
<http://www.yeniasir.com.tr/ekonomi/2015/02/03/korsan-ve-kacak-urunlerin-faturasi-20-milyari-gecti>
- Morgan, C. (?). Introduction Copyright. Copyright Agency Limited, Australia
http://www.accu.or.jp/appreb/10copyr/pdf_ws0810/c2_02.pdf
- TBMM (2004). Kanın Tasarısı ve Teklifleri İle Komisyonlardan Gelen Değer İşlemler, TBMM Tutanak Dergisi 22(43).
<https://www.tbmm.gov.tr/tutanak/donem22/yil2/bas/b062m.htm>
- Tonta, Y. (2003). Elektronik kaynaklarda yasal sorunlar. B. Yılmaz (Yay. Haz.). *PULMAN-XT Türkiye ulusal toplantısı sonuç raporu* (ss. 81-88). Ankara: ANKOS, Türk Kütüphaneciler Derneği.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

EXTENDED ABSTRACT

People of all the ages has closely followed the technological innovation that developing fast and benefited from this technology in many stages of life. The applications such as sending, downloading or saving pictures, videos and text by using technological tools are very common around us. The problem that arises

at this point is whether the above-mentioned practices are made from legal or illegal ways. There are a number of legal regulations that protect both the work and the author in order to prevent illegal situations. The copyright constitutes basis of these regulations. The copyright is to promote the public good by encouraging and fostering cultural and scientific activity. Copyright protects cultural works, the creative expression of thoughts and feelings (Morgan). The aim of this study is to determine the consideration of the university students about the copyright concept. Qualitative study with a case study design was used as a method in these studies. Yıldırım and Şimşek (2011) describe the qualitative research as "used in qualitative data collection methods like observation, interviews and document analysis, which follows a qualitative research process for determination of perception and events in the natural environment in a realistic and holistic form". Case studies are done in order to describe, explain, and evaluate different social phenomena. Therefore, this study has attempted to evaluate the consideration of the university students about the copyright concept. In this qualitative study, interview method was used to gather required data. The interviews were conducted with teacher candidates from 76 Department of Early Childhood Education, 96 from Social Studies Education Department, 85 from Department of Turkish Education with Standardized open-ended interview forms developed by the researcher. The questions used in Standardized open-ended interview forms were prepared taking into consideration the notions of the teacher that attended the Department of Early Childhood Education, Social Studies Education Department and Department of Turkish Education. The data gathered through the student's interviews were analysed by applying content analysis method. Having evaluated the research results, it was concluded that the rate of students' knowledge of the concept and purpose of copyright and of their sensitivity about copyright and showing it with their behaviours is higher in the Turkish Education Department students; stating sensitivity about the copyright concept rate is a bit high in Social Studies Education students; the rate of stating not to be sensitive about the copyright and revealing it with their behaviours is higher in Early Childhood Education Department; in general, there isn't a significant difference with gender perspective in all departments related to the concept of copyright.

EK-1 TEMALAR VE KODLAR

Telif Hakkının Tanımı

Hayır bilmiyorum

Yasa dışı yollarla başkasının malını sahiplenmek

Eser koruma

Eser sahibine verilen yetki

İsim hakkı

Telif Hakkının Amaçları

Maddi ve manevi hakları belirleme

Maddi ve manevi hakları koruma

Korsanı engelleme

Emeğe saygı

Yasal yaptırımları belirleme

Telif Hakkı Konusunda Hassas Olmama Nedenleri

Orijinal ürünler çok pahalı

Orijinal ürünleri temin etmek zor

Ülkemizde konuyla ilgili çok ciddi bir yaptırım yok

Telif Hakkı Konusunda Hassas Olma Nedenleri

Kul hakkı olduğu için

Yasal olmadığı için

Hırsızlık olarak görürüm

Emeğe saygısızlık olarak görürüm

Telif Hakkı Konusunda Hassas Olunduğunu Gösteren Davranışlar

Eser sahibine destek olmak

Orijinal ürün almak

Korsana tepki göstermek

Telif Hakkı Konusunda Hassas Olunmadığını Gösteren Davranışlar

Yasal olmayan yollardan eserin satın alınması

/çoğaltılması/indirilmesi/izlenmesi

EK-2 GÖRÜŞME FORMU

1. Cinsiyetiniz : Kız () Erkek ()
2. Bölümünüz:
3. Telif hakkı kavramının ne olduğunu biliyor musunuz? Kısaca açıkla mısınız?
4. Telif hakkı kavramının amaçları hakkında bilginiz var mı? Varsa kısaca açıkla mısınız?
5. Telif hakkı konusunda ne kadar hassassınız?
Hiç hassas değilim, çünkü:
Çok hassasım, çünkü:
6. Telif hakkı konusundaki hassasiyetinizi gösteren davranışlarınız nelerdir?
7. Telif hakkı konusunda hassas olmadığınızı gösteren davranışlarınız nelerdir?